

Travma sonrası büyümenin yordayıcısı olarak kişilik özellikleri

Personality characteristics as a predictor of post-traumatic growth

Makbule KALI SOYER ^{1*} , Feyza Hazal YÜKSEL ^{2*} , Kübra İŞVARLAR ²

¹ Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

² Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, Türkiye

Özet: Bu çalışmada 6 Şubat 2023 depremine maruz kalmış üniversite öğrencilerinde Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin travma sonrası büyümedeki yordayıcı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nicel araştırma desenlerinden biri olan ilişkisel tarama modelinde tasarlanmış ve ölçüte dayalı uygun örnekleme yöntemi yoluyla çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırma gönüllülük esasına dayalı olarak 363 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 100'ü (%27,5) erkek, 263'ü (%72,5) kadın olmakla beraber yaş aralıkları 18-28 olup, ortalaması 21±1.92'dir. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formuyla birlikte Travma Sonrası Büyüme Envanteri ve Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi kullanılarak online ve yüz yüze toplanmıştır. Verilerin analizleri yapılırken öncelikle normallik analizleri yapılmış ve dağılımın normal olduğu tespit edildikten sonra Çoklu Regresyon analizi yapılmıştır. Analizler sonucunda kişilik özelliklerinden travma sonrası büyümenin %16 sını açıkladığı, dışadönüklük ve yumuşak başlılığın travma sonrası büyümenin anlamlı yordayıcıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri, beş faktörlü kişilik, travma sonrası büyüme, üniversite öğrencisi

Abstract: This study aimed to examine the predictive role of Five Factor Personality Traits in post-traumatic growth in university students exposed to the February 6, 2023 earthquake. The research was designed in the relational screening model, which is one of the quantitative research patterns and a working group was formed through the convenience sampling method based on the criterion. The research was carried out on 363 people on a voluntary basis. The participants, 100 (26.3%) were male and 263 (73.7%) were female, but their age range was between 18-55 (mean 21±1.92). The data of the study were collected online and face-to-face using the Post-Traumatic Growth Inventory and the Adjective-Based Personality Test, together with the Personal Information Form prepared by the researchers. While the analyzes of the data, first of all, normality analyzes were made and the distribution was determined to be normal. As a result of the analyses, it was concluded that personality traits explained 16% of posttraumatic growth and extraversion and agreeableness were significant predictors of posttraumatic growth.

Keywords: February 6 Kahramanmaraş earthquakes, five-factor personality, post-traumatic growth, university student

1. Giriş

Travma, kişinin hayatının son bulma veya yaşamsal risk unsuru ile karşı karşıya kalması ya da bir başkasının aynı risk ile karşı karşıya kaldığına tanık olması sonucu psikososyal bütünlüğünün bozulmasına yol açan olağandışı olaylar olarak tanımlanmaktadır (Herman, 2007). Bir durumun travma olarak adlandırılabilmesi için travmatik durumun aniden gerçekleşmesi, travmayı yaşayan birey tarafından büyük yoğunlukta negatif olarak değerlendirilmesi ve bireyin kontrolünün dışında gerçekleşmesi gerekmektedir (Carlson & Dalenberg, 2000; Haspolat, 2019). Travmatik olaylar bedensel neticeler doğurabilmektedir. Bununla birlikte kişinin ruh sağlığını olumsuz anlamda etkileyen duygusal düzenleme bozuklukları, anksiyete, depresyon, intihar, bağımlılık ve travma sonrası stres bozukluğu gibi çeşitli psikolojik

sonuçları da olabilmektedir (Gökmen & Yıldız, 2020). Yapılan bir çalışmada 6 Şubat depremine maruz kalan öğrencilerde psikolojik, fiziksel ve akademik sorunların kombine bir şekilde yaşandığı bulgulanmıştır Küçükbaş & Canpolat, 2024).

Travmatik yaşantıların bireylerin üzerindeki negatif etkilerinin yanı sıra bu yaşantılar bazı bireyler üzerinde pozitif etkiler de yaratabilmektedir (Arıkan, 2007). Yaşanılan negatif olayların sonucunda bireylerde meydana gelen olumlu değişiklikler, pozitif psikoloji bakış açısıyla travma sonrası büyüme olarak ifade edilmektedir (Tedeschi & Calhoun, 2004). Pozitif psikoloji odaklandığı nokta bakımından diğer kuramlardan ayrılmaktadır. Pozitif psikoloji bireyin negatif, problemli, zorlu taraflarını ön plana alarak bunların sağaltımını önceleyen anlayışın tersine; bireyin pozitif, güçlü yönlerini ön plana almakta ve bireyin sorunları çözme yeteneklerini, mücadelelerini önemsemektedir (Seligman & Csikszentmihalyi, 2014; Bolat, Bolat & Taştan, 2020). Travma sonrası büyüme kavramı pozitif psikoloji kuramını temel almaktadır. Bu kavram kişinin travmatik durumlar ile başa çıkma sürecinin sonunda yaşadığı olumlu değişim deneyimi olarak tanımlanabilir (Tedeschi & Calhoun, 2004). Olumlu değişimler geçiren kişilerin yaşama karşı artan bir teşekkür duygusu geliştirdikleri, kişilerarası ilişkiler kurarken bu ilişkilerin anlamlılığına daha fazla önem vermeye başladıkları, kişisel güçte artış hissettikleri, kişisel önceliklerinde değişiklikler meydana getirdikleri ve kişilerin hayatında varoluşsal olarak atfettikleri anlamın arttığı görülmektedir (Tedeschi & Calhoun, 2004). Bu yönüyle bakıldığında kişilik özellikleri ile travma sonrası büyüme arasında bir ilişki olduğu açıktır bu nedenle bu çalışmanın konusu kişilik özellikleri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkidir.

Travmatize edici yaşantılar, her bireyi olumsuz veya olumlu olarak farklı şekillerde etkilemektedir. Travmanın olumlu etkisi olarak tanımlanan travma sonrası büyüme durumu da kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Travmanın kişi üzerindeki olumsuz etkisi gibi olumlu etkisi de birçok faktörden etkilenmektedir (Seligman & Csikszentmihalyi, 2014). Bu noktada kişinin sahip olduğu kişilik özelliklerinin travma ile başa çıkmada önemli bir faktör olduğu düşünülmektedir. Literatürde kişilik bireylerin doğumla beraber getirdikleri ve sonrasında yer aldıkları sosyal ortamlardaki etkileşimleri ile biçimlenen, onu diğer insanlardan ayıran kendine özgü özelliklerin bütünü tanımlanmaktadır (İnanç & Yerlikaya, 2017). Dolayısıyla kişilik özellikleri ile birbirinden ayrılan her birey, olaylar karşısında farklı tepkiler göstermektedir (İbrahimoğlu, Ünalı, Samancıoğlu & Bağlıbel, 2013). Kişiliğin tanımlanmasında ve ölçülmesinde farklı uluslardan pek çok bilim insanının çeşitli çalışmaları bulunmaktadır. Kişiliğin özellikler bütünü oluşu onun çok boyutlu oluşunu yansıtmaktadır. Dolayısıyla kişilik ölçümlerinde çok boyutlu yaklaşım benimsenmektedir. Literatür taraması yapıldığında beş faktör kuramından temel alan kişilik ölçümlerinin yapıldığı birçok araştırma olduğu görülmektedir (McCrae & Costa, 1989; Bacanlı, İlhan & Arslan, 2009). Bu çalışmalar, kişilik özelliklerinin beş faktörde incelenmesinin daha kolay ve yaygın olduğunu göstermektedir. Konusu geçen bu faktörlerin dışadönüklük, duygusal denge/nevrotizm, yumuşak başlılık, sorumluluk ve deneyime açıklık/kültür olarak çeşitli çok kültürlü araştırmalarda doğruluğu teyit edilmektedir (Bacanlı, vd., 2009).

Beş faktör olarak kişilik özellikleri ele alındığında, dışadönük kişilik özelliği baskın olan bireylerin aktivite yapmaktan hoşlanan, kişilerarası ilişkilerde etkin, hareketli, konuşkan ve istikrarlı kişiler olduğu görülmektedir. Bahsi geçen bu kişiler hızlı sinirlenebilmekte ve duygu düzenleme becerilerinde ise zorlanabilmektedirler. Beş Faktör Kişilik Kuramındaki uyumluluk kişilik özelliğinde saygılı, içten, sempatik ve başkalarını anlama konusunda yetenekli olma gibi özellikler bulunmaktadır (Morsünbül, 2014). Uyumlu kişiler sosyal ilişkiler kurarken kibar, affedici ve düşünme stili kendisinden farklı olan insanlara karşı saygılı olma eğilimi göstermektedirler (Bacanlı, İlhan ve Arslan, 2009). Sorumluluk boyutuna bakıldığında ise hedefe odaklı, düzenli, lider, kararlı ve üretken olabilme gibi özellikleri bünyesinde barındırdığı görülmektedir (Çivitçi & Arıcıoğlu, 2012). Nevrotiklik veya diğer bir adıyla duygusal dengesizlik kişilik özelliği baskın olan

kişilerde yüksek derecede evham yapma, yaşama karşı daha olumsuz bakış açısıyla bakma gibi özellikler bulunmaktadır (Ciccarelli & White, 2016; Aytekin & Akbay, 2020). Bu kişiler genellikle hızlı bir şekilde heyecanlanmakta, sinirlilik halini daha yoğun yaşamakta, hızlı kaygılanmakta ve negatif duygulanıma daha yatkın olmaktadır (Uzunoğlu, 2006). İnanç ve Yerlikaya' ya göre (2017) deneyime açıklık kişilik özelliği baskın bireyler hayal kurmaya yatkın, yeni tecrübeler kazanmaya açık, bağımsızlık duygusu baskın, yaratıcı fikirlere sahip ve keşfetmeye istekli kişilerdir. Deneyime açıklık kişilik özelliği ağır basan bireyler aynı zamanda analitik düşünmeye yatkın, geleneksellikten uzak, ilgi alanlarında çeşitlilikten hoşlanan, orijinal kişiler olarak nitelendirilmektedir (Somer, Korkmaz & Tatar, 2002). Daha önce bahsi geçen travma sonrası büyüme kavramının da kişilik özelliklerine bağlı olarak değişen bir olgu olduğu görülmektedir. Tedeschi ve Calhoun (2004) dışadönüklük, deneyime açıklık, uyumluluk ve dürüstlük kişilik özelliklerinin travma sonrası büyüme kavramı ile pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymaktadırlar.

Türkiye'de geçtiğimiz yıl yaşanan 6 Şubat depreminde; toplam on bir il ağır hasar almış, bütün toplum doğrudan veya dolaylı olarak bu süreçten etkilenmiş ve travmatize olmuştur. Kahramanmaraş merkezli depremler sonucunda yaşanan bu toplumsal travmadan her bir bireyin farklı şekillerde etkilendiği varsayılabilir. Bu farklılığı yaratan birçok etken olmakla birlikte kişilik özelliklerinin bunlar arasında önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Yaşanan bu felaket bazı bireyler için patolojik sonuçlar doğururken bazı bireyler için ise yaşamak için ikinci bir şans yani dönüştürücü bir güç olmuştur. Bu olay doğrultusunda kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümedeki yordayıcı rolü önem kazanmış ve araştırılma gereği duyulmuştur.

Yapılan literatür taramasına göre bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve kişilik özellikleri ile travma sonrası büyümenin istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler gösterdikleri (Top, 2021) görülmektedir. İncelenen bir diğer araştırmada Kınalı (2020), travma sonrası büyüme ile beş faktör kişilik özelliklerinin istatistiki olarak pozitif yönde anlamlı ilişkisi olduğu ve beş faktör kişilik özelliklerinden sorumluluk, deneyime açıklık alt faktörlerindeki artış ile, travma sonrası büyüme düzeyinin birlikte artış gösterdiği görülmüştür. İncelenen farklı bir araştırmada ise, sorumluluk, uyumluluk ve deneyime açıklık kişilik faktörlerinin travma sonrası büyümeyi istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordadığı bulgulanmıştır (Karancı, Işıklı, Aker, Gül, Erkan, Özkoç & Güzel, 2012). Tüm bu araştırma bulguları göz önüne alındığında kişilik özellikleri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin miktarının farklı gruplar üzerinde incelenmesi önem arz etmektedir. Ülkemizde en son yaşanan depremin travmatik etkisi tüm toplum üyeleri gibi üniversite öğrencilerini de olumsuz etkilemiştir. Buna ek olarak eğitim ortamından mahrum kalma ve değişen eğitim alma koşullarına uyum, öğrencilerin bu süreçte yaşananlara ek olarak daha yoğun stres ve sıkıntı yaşamaları ile sonuçlanmıştır. 6 Şubat depremlerinde üzerinde yapılan bir araştırmada psikolojik olarak sağlam olan kişilerin depremin yarattığı stresle daha etkili baş ettikleri bulgulanmıştır (Özer, 2024). Bu açıdan üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırma ile ulaşılan sonuçlar, alandaki uygulayıcılara ve ebeveynlere yol gösterici olma niteliğiyle dikkate değerdir.

Bu araştırmanın bağımlı değişkeni travma sonrası büyüme iken bağımsız değişkeni kişilik özellikleri olarak ele alınmıştır. Çalışmanın yapılmasındaki amaç kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeye etkisinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu soruya cevap aramak amaçlanmaktadır: Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri travma sonrası büyümeyi yordamakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleriyle travma sonrası büyümenin arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla düzenlenen bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinin bünyesindeki ilişkisel tarama modeli kullanılarak tasarlanmıştır. En az iki değişken arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modelleri, belirli bir neden-sonuç ilişkisi sunmasa da bir değişkenin durumunun bulunduğu durumlarda diğer değişkenin tahmin edilebilmesine olanak tanır (Karasar, 2016). Bu araştırmada travma sonrası büyüme yordanan değişken, kişilik özellikleri ise yordayıcı değişkendir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinin içinde yer alan ölçüte dayalı uygun örnekleme yöntemi kullanılmaktadır. Ölçüte dayalı uygun örnekleme yönteminde araştırma probleminde yer alan niteliksel özelliklere sahip bireyler araştırmanın örnekleme dahil edilmektedir (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2009; Altunay, Oral & Yalçinkaya, 2014). Bu araştırmada üniversite öğrencisi olmak ve doğal olarak toplumca yaşadığımız Kahramanmaraş merkezli depreme doğrudan veya dolaylı olarak maruz kalmış olmak ölçüt olarak ele alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara üniversitesinde öğrenimine devam etmekte olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 363 ön lisans, lisans ve yüksek lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların 100'ü (%27,5) erkek, 263'ü (%72,5)'i kadındır. Katılımcıların yaş aralığı 18-28 olup yaş ortalaması 21, standart sapması 1,92'dir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Travma Sonrası Büyüme Envanteri ve Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile katılımcıların demografik bilgileri edinilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Araştırmacılar tarafından hazırlanan KBF ile örneklem dahilinde olan katılımcıların cinsiyet ve yaş bilgileri toplanmıştır.

Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi

Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT), Costa ve McCrea' nın Beş Faktör Kişilik kuramına dayalı olarak Bacanlı, İlhan ve Aslan (2009) tarafından geliştirilmiştir. Testte Beş Faktör Kişilik Özellikleri Kuramının faktörlerini yansıtan sıfat ikilileri kullanılmıştır. Bu test kişilik araştırmalarında kullanılmak üzere kısa ve kullanışlı bir araç ortaya koymak için geliştirilmiştir. Ölçek maddeleri 1=Çok Uygun, 7=Çok Uygun arasında puanlanan likert türü bir derecelendirme kullanılarak cevaplanmaktadır. Ölçek iki kutupludur ve zıt sıfat çiftlerinden oluşmaktadır. Ölçek, Duygusal Dengesizlik, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk faktörlerini içermekte ve toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Temel Bileşenler Faktör Analizi yapılmıştır. Analize sonucunda beş farklı faktörün toplam varyansın %52,63'ünü açıkladığı görülmüştür.

Cronbach Alpha değerleri bakımından Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi'nin boyutlarının iç tutarlık katsayılarının .73 ile .89 aralığında değişiklik gösterdiği görülmektedir. Sırasıyla ölçeğin boyutlarının güvenilirlik değerleri incelendiğinde duygusal dengesizliğin .73, dışadönüklüğün .89, deneyime açıklığın .80, yumuşak başlılığın .87 ve sorumluluğun .88 olarak bulunduğu görülmüştür. Ölçeğin bu araştırma verileri üzerinden alt boyutlarına yönelik olarak hesaplanan iç tutarlılık katsayısı .72 ile .91 arasında değiştiği bulgulanmıştır.

Travma Sonrası Büyüme Ölçeği

Travma sonrası büyüme envanterini Tedeschi ve Calhoun (1999) geliştirmiştir. Bu envanter yaşanan travma sonrasında kişinin psikolojik olarak büyümesini değerlendiren bir envanterdir. Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması Kağan, Güleç, Boysan ve Çavuş (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçek, 0 ile 5 arasında değerlendirme derecelerine sahip 6'lı likert tipi bir yapıdadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 0 olmakla birlikte alınabilecek en yüksek puan 105'dir. Alınan puan arttıkça, travma sonrası büyüme düzeyi de artmaktadır. Travma sonrası büyüme envanteri üç faktörlü (kendilik algısında değişim, yaşam felsefesinde değişim, ilişkilerde değişim) bir yapı göstermekte ve yirmi bir maddeden oluşmaktadır.

Travma sonrası büyüme ölçeğinin Türkçe versiyonu üzerinde gerçekleştirilen geçerlik çalışması için yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular, toplam varyansın %64'ünün açıklandığını göstermiştir. Çalışmadan edinilen iç tutarlılık değeri benlik algısında değişim için $\alpha=.88$, başkalarıyla ilişkilerde değişim için $\alpha=.77$ ve yaşam felsefesinde değişim için $\alpha=.78$ 'dir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına bakılarak, bu ölçeğin travma sonrası büyümeyi ölçebilme gücünde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin bu araştırma verileri üzerinde hesaplanan iç tutarlılık katsayısı .86 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması ve Veri Analizi

Araştırmaya başlamadan önce MÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 15 Aralık 2023/12-21 onay sayısı ile araştırma uygunluk onayı alınmıştır. Bu çalışmanın verileri 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Marmara Üniversitesinde öğrenimini sürdürmekte olan çeşitli sınıf düzeylerinde eğitim görmektedir olan lisans ve yüksek lisans öğrencilerine uygulanan veri toplama araçları aracılığıyla elde edilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce katılımcılara yapılacak olan araştırmaya ilişkin bilgiler verilmiştir. Daha sonra "Kişisel Bilgi Formu" dağıtılmış ve katılımcıların gönüllülük esasları göz önünde bulundurularak onayları alınmıştır. Ayrıca çevrimiçi veri toplayabilmek amacıyla ölçeklerin maddeleri Google Form üzerine aktarılmış ve anlık olarak link paylaşarak online veriler de yüz yüze toplanmıştır. Ayrıca, veri toplama bataryası baskı haline getirilmiş ve bu yolla da veriler yüz yüze toplanmıştır.

Bu araştırmada kişisel bilgi formu, travma sonrası büyüme envanteri ve sıfatlara dayalı kişilik testinden edinilen veriler SPSS 22. paket programı vasıtasıyla analiz edilmiş, analizlerde hata payı .05 olarak alınmıştır.

Ana analizi gerçekleştirmeden önce verileri analize hazırlayıcı ön çalışmalar yapılmıştır. Bu amaçla toplanmış olan 386 veride bulunan uç değerlere sahip 23 veri kutu grafiğine bakılarak tespit edilmiş ve bu veriler çıkartılarak analizler 363 veri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Takiben Travma Sonrası Büyüme Ölçeği ve Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi ile toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan analizde sırasıyla çarpıklığı -.413 ile -.215, basıklığı .506 ile -.300 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınan puanların çarpıklık-basıklık katsayıları +1 ve -1 değerleri arasında olduğu (Büyüköztürk, 2018) için normal dağıldığı görülmüştür. Ayrıca Kolmogorov Smirnov testi de uygulanmış ve değerleri sırasıyla .086 ile .062 bulunmuştur. Test sonucu $p>.05$ olduğu için normal dağılım özelliği göstermiştir. Tüm yapılan analizler göz önüne alındığında puan dağılımı, normal dağılım özellikleri göstermiştir. Değişkenler arasında doğrusal ilişkinin varlığı analiz edilmiştir. Std. Residual değerleri $+/-3,29$ arasında olduğu ve Cook's Distance maksimum değeri .041 olduğu bulunmuştur. Maksimum Cook's Distance değeri 1.00' den küçük olduğu için uç değerler olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca regresyon analizinin temel varsayımlarından biri olan hataların birbirinden bağımsız (otokorelasyon) olması test edilmiştir. Bunun için Durbin-Watson katsayısı kullanılmış ve 1,703 bulunmuştur. Bu değerin

(1-3) referans değerleri arasında olduğu görülmüştür (Kalaycı, 2006). Tüm bu veriler neticesinde çoklu doğrusal regresyon yapılabilmesi için gerekli bütün ön koşulların karşılandığı görülmüştür.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular sunulmuştur. Ana analizde önce değişkenlere yönelik betimleyici analizler yapılmış ve Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırma değişkenlerine ilişkin betimleyici istatistikler

Değişkenler	N	Minimum Değer	Maksimum Değer	$\bar{X}$	SS
Travma Sonrası Büyüme	363	30	95	62,59	12,754
Duygusal Dengesizlik	363	10	46	27,25	6,772
Dışadönüklük	363	16	63	42,51	9,469
Deneyime Açıklık	363	22	56	41,20	6,735
Yumuşak başlılık	363	15	63	44,81	8,480
Sorumluluk	363	7	49	34,85	7,270

Tablo 1 incelendiğinde travma sonrası büyüme puan ortalaması 62, 59 ve SS: 12,754 olarak bulunmuştur. Kişilik özellikleri sırasıyla duygusal dengesizlik puan ortalaması 27,25, SS:6,772, dışadönüklük puan ortalaması 42,51 SS:9,469, deneyime açıklık puan ortalaması 41,20, SS:6,735, yumuşak başlılık puan ortalaması 44,81, SS:8,480, sorumluluk puan ortalaması 34,85 ve SS:7,270 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2

Travma sonrası büyüme ile kişilik özellikleri arasında ilişkiye yönelik Pearson korelasyon testi sonuçları

		Duygusal Dengesizlik	Dışadönüklük	Deneyime Açıklık	Sorumluluk	Yumuşakbaşlılık
Travma Sonrası Büyüme	r	-,144	,397	,300	,256	,203
	p	,006	,000	,000	,000	,000
	n	363	363	363	363	363

Katılımcıların kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeyi yordama durumunu analiz etmeden önce Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda kişilik özellikleri tüm alt boyutları ile ve travma sonrası büyüme arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde orta seviyede bir ilişki bulunmuştur (travma sonrası büyüme ve duygusal dengesizlik arasında $r=,144$, $p<.05$, diğer kişilik özellikleriyle ,203 ile ,397 arasında bir ilişki bulunmuştur $p<.001$). Bu korelasyon katsayısı regresyon analizinin önkoşulunu doğrulamaktadır.

Kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeyi anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını tespit edebilmek için kişiliğin beş boyutu tümünden modele aktararak çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3

Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinden duygusal dengesizlik, dışa dönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk alt boyut puanları ile travma sonrası büyüme arasındaki regresyon analiz sonucu

Değişkenler	β	SH	B	t	p
-------------	---------	----	---	---	---

Sabit		6,472	28,299	4,372	,000
Duygusal Dengesizlik	-,023	,099	-,043	-,432	,666
Dışa Dönüklük	,305	,078	,411	5,263	,000
Deneyime Açıklık	,089	,109	,168	1,542	,124
Yumuşak Başlılık	,105	,082	,158	1,933	,054
Sorumluluk	,066	,096	,116	1,198	,232
		R=,396	R ² =,157	F=67,288	P ≤,000

Tablo 3’de kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeye olan etkisi incelenmiştir. Regresyon analiz sonuçları incelendiğinde duygusal dengesizlik, dışa dönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk kişilik özelliklerinin travma sonrası büyüme toplam puanını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($R=,396$, $R^2=,157$, $p<.01$). Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin travma sonrası büyüme miktarına ilişkin toplam varyansın yaklaşık %16’sının kişilik özellikleri ile açıklandığı ifade edilebilir. Standartlaştırılmış regresyon katsayısına (β) bakıldığında, kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeyi yordama düzeyindeki önemlilik sırası; Dışadönüklük ($\beta=.305$), Yumuşak Başlılık ($\beta=.105$), Deneyime Açıklık ($\beta=.089$), Sorumluluk ($\beta=.066$) ve Duygusal Dengesizlik ($\beta=-.043$) olarak görülmektedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına bakmak için t puanları incelendiğinde Dışadönüklük ve yumuşak başlılığın pozitif yönlü ve anlamlı yordayıcılar olduğu, Duygusal Dengesizlik, Deneyime Açıklık ve Sorumluluk kişilik özelliklerinin ise anlamlı yordayıcılar olmadığı görülmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada kişilik özelliklerinin travma sonrası büyüme üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümenin %16 sını açıkladığı, dışadönüklük ve yumuşak başlılık kişilik özelliğinin travma sonrası büyümenin anlamlı yordayıcıları olduğu görülmüştür. Deneyime açıklık, duygusal dengesizlik ve sorumluluk kişilik özelliklerinin ise travma sonrası büyümenin anlamlı yordayıcıları olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeyi yordamasına yönelik yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde bazı araştırma bulgularının bu araştırmanın bulgularını desteklediği görülmektedir. Yapılan bir çalışmada kişilik özelliklerinden dışadönüklük ve iyimserliğin travma sonrası büyüme ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür (Helgeson, Reynolds & Tomich, 2006). Yine başka bir çalışmada kişilik özelliklerinden dışadönüklüğün yanı sıra, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümenin anlamlı yordayıcıları olduğu (Akcan, 2018; Kınalı, 2020; Tedeschi & Calhoun, 2004) bulgulanmıştır. Prati ve Pietrantonio (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da yüksek seviyede dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık kişilik özelliklerini taşıyan insanların stres ve travmatik stresle etkili başa çıkma becerilerine sahip olduğu görülmüştür. Tedeschi ve Calhoun (2004)’a göre travma sonrası büyüme sanılanın aksine travmatik durumların sonucunda değil, bireyin bu durumla baş etme çalışmalarının sonucunda oluşur. Yine Tedeschi ve Calhoun (2004) yürüttükleri araştırmada dışadönüklük ve deneyime açıklığın travma sonrası büyüme ile pozitif yönde ilişkili olduğunu, nevroz ve travma sonrası büyüme arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda üniversite öğrencilerinde travma sonrası büyümeyi en çok yordayan kişilik özelliğinin dışadönüklük, takiben yumuşak başlılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dışadönüklük kişilik özelliği incelendiğinde enerjiklik, sıcakkanlılık, coşkulu olma, sosyal olma, konuşkanlık, girişkenlik gibi özellikleri kapsadığı görülmektedir. Dışadönüklüğün travma sonrası büyümenin anlamlı yordayıcısı olmasında dışadönüklerin kişilik özelliklerinin travma sonrası daha fazla sosyal paylaşım ve sosyal destek almaya yatkın olmasından kaynaklanmış olabilir. Yine yumuşak

başlılık kişilik özelliğine sahip kişilerin daha kabullenici, dost sever olmaları travma sonrası sosyal destek almaya açık olmaları anlamına gelmektedir ki sosyal destek travmayı atlatmada en önemli etkenlerdendir. Ayrıca, yapılan bazı çalışmalarda dışadönük kişilik özelliğine sahip kişilerin pozitif hisler duyumsamaya meyilli oldukları görülmüştür (Doğan, 2013; Lucas & Fujita, 2000). Kişiliğin dışadönüklük boyutunun öznel iyi oluşu anlamlı bir şekilde yordadığı (Argyle & Lu, 1990; Hooda, Sharma & Yadava, 2009; Doğan, 2013; Reisoğlu & Yazıcı, 2017), dışadönüklük ve uyumluluğun yaşam doyumu ve mutluluğu pozitif yönde etkilediği (Deneve, Cooper, 1998; Kınalı, 2020) sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla dışadönüklük ve uyumluluk kişilik özelliğine sahip bireylerin travma sonrası büyüme göstermelerinde bu değişkenler aracılık etmiş olabilirler.

Yapılan bu araştırmanın sonucuna bakılarak şu önerilerde bulunulabilir; ileride kişilik özellikleri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik yapılacak araştırmalarda psikolojik sağlamlık, iyimserlik, öznel iyi oluş ve yaşam doyumunun aracı değişken olarak modele eklendiği kapsamlı araştırmaların yapılması kişilikle travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiyi daha anlaşılır kılacaktır.

Travma sonrası büyümede kişilik özellikleri önemli bir yere sahiptir. Bu açıdan uygulayıcı olarak okul psikolojik danışmanlarının ailelere, öğretmenlere ve çocuklara yönelik olarak çocuk ve ergenlerin özellikle dışadönük ve uyumluluk kişilik özelliklerini geliştirici psiko-eğitim çalışmaları yapmaları önerilebilir.

Bu araştırma ölçüte dayalı uygun örnekleme tekniği ile üniversite öğrencileri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ölçüde dayalı uygun örnekleme tekniği ile gerçekleştirilmiş olması bu çalışmanın bir sınırlılığıdır. Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar sadece araştırmaya katılan çalışma grubu ile sınırlıdır. Dolayısıyla araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından farklı gelişim dönemlerindeki örneklem grupları ile ve genellenebilirliği sağlayıcı örnekleme teknikleri kullanılarak yeni çalışmaların yapılması önerilebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Araştırmacılar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı veya yayınlanmasına ilişkin hiçbir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Kaynakça

- Akcan, G. (2018). Travma sonrası büyüme: Bir gözden geçirme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(3), 61-70.
- Altunay, E., Gülşin, O., & Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim kurumlarında mobbing uygulamalarına ilişkin nitel bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 62-80. <https://doi.org/10.19126/suje.37750>
- Arıkan, G. (2007). Prevalence of traumatic events and determinants of posttraumatic growth in university students (Tez No. 218024) [Master's thesis, Middle East Technical University-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Bacanlı, H., İlhan, T., & Aslan, S. (2009). Beş faktör kuramına dayalı bir kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: sıfatlara dayalı kişilik testi (SDKT). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 261-279.
- Bolat, T., Bolat, O. İ., & Taştan, S. (2020). Örgütsel destek, sosyal bağlılık ve dünyaya ilişkin varsayımların travma sonrası büyüme üzerindeki etkisinde acının dönüştürücü gücünün rolü: pozitif psikoloji bağlamında bir değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 361-402. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.554080>

- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (30. Baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (33. Baskı). Pegem Akademi.
- Ciccarelli, S. K. & White, J. N. (2016). *Psikoloji*. D. N. Şahin (Ed.), (3. Baskıdan Çeviri). Ankara: Nobel Akademik Yayınları.
- Çakmak, M. İ., & Ceyhan, E. (2022). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlıklarının Üniversiteye Giriş Sınavına İlişkin Algıları ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Bağlamında İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(2), 322-358. <https://doi.org/10.18039/ajesi.825067>
- Çelik, S. B., Çabuker, N. D., Batık, M. V., & Epli, H. (2022) Travma Sonrası Büyümenin Yordayıcıları Olarak Olayın Etkisi ve İyimserlik. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (55), 180-202. <https://doi.org/10.9779/pauefd.952783>
- Çivitci, N., & Arıcıoğlu, A. (2012). Psikolojik danışman adaylarının yardım etme stilleri ve beş faktör kuramına dayalı kişilik özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 78-96.
- Doğan, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlamlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Güleçer, E. (2021). *Üniversite öğrencilerinde travma sonrası büyümenin yordayıcıları olarak kendini toplama gücü ve dengeli yaşam algısı* (Tez No. 668647) [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi- Kocaeli]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Haspolat, A. (2019). *Travma sonrası stres belirtileri ve travma sonrası büyüme: Temel inançlardaki değişim, ruminasyonlar ve bilgece farkındalığın rolü* (Tez No. 540863) [Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Helgeson, V. S., Reynolds, K. A. ve Tomich, P. L. (2006). A meta-analytic review of benefit finding and growth. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74(5), 797- 816.
- Herman, J. L. (2007). *Travma ve İyileşme: şiddetin sonuçları ev içi istismardan siyasi teröre*. (4. Baskı). Literatür Yayınları
- İbrahimoglu, N., Unaldi, I., Samancioglu, M., & Baglibel, M. (2013). The relationship between personality traits and learning styles: a cluster analysis. *Asian Journal of Management Sciences and Education*, 2(3), 93-108.
- İnanç, B. Y., & Yerlikaya, E. E. (2017). *Kişilik kuramları*. (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kağan, M., Güleç, M., Boysan, M., & Çavuş, H. (2012). Travma Sonrası Büyüme Envanteri'nin Türkçe Versiyonunun Normal Toplumda Hiyerarşik Faktör Yapısı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(5).
- Kalaycı, S. (2006). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (2. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karanci, A. N., Işıklı, S., Aker, A. T., Gül, E. İ., Erkan, B. B., Özkol, H., & Güzel, H. Y. (2012). Personality, posttraumatic stress and trauma type: Factors contributing to posttraumatic growth and its domains in a Turkish community sample. *European journal of psychotraumatology*, 3(1), 17303. <https://doi.org/10.3402/ejpt.v3i0.17303>
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (38. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kınalı, E. (2020). *Onkoloji hastalarında beş faktörlü temel kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeye ve psikolojik sağlamlığa etkisi* (Tez No. 648469) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Küçükbahçe, S.N. &Canpolat, M. (2024). Okul Psikolojik Danışmanlarının Deprem Sonrası Süreçte Gözlemledikleri Sorunlar ve Çözümleri. *İnönü üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü dergisi*, 11(22), 125-136, Ekim. DOI:10.29129/inujse.1505645
- Lucas, R. E., & Fujita, F. (2000). Factors influencing the relation between extraversion and pleasant affect. *Journal of personality and social psychology*, 79(6), 1039.
- McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1989). Rotation to maximize the construct validity of factors in the NEO Personality Inventory. *Multivariate Behavioral Research*, 24(1), 107-124.
- Morsünbül, Ü. (2014). Hızlı büyük beşli kişilik testi Türkçe versiyonu geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 27(4), 316-322.
- Nam,A.,& Akbay, S. E. (2020). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu: beş faktör kişilik özellikleri, bilinçli farkındalık ve yılmazlığın rolü. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(31), 4210-4237. <https://doi.org/10.26466/opus.719138>
- Özen, Y. (2017). Travma sonrası gelişim, büyüme, kimlik gelişimi ve sosyal ilişkiler. *Researcher*, 5(4), 858-872.
- Özer, D. (2024). Psikolojik sağlamlığın stresle başa çıkma üzerindeki etkisi: 6 Şubat depremini yaşayan depremzedelere yönelik bir araştırma. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 14(4), 505-523.
- Prati, G., & Pietrantonio, L. (2009). Optimism, social support, and coping strategies as factors contributing to posttraumatic growth: A meta-analysis. *Journal of loss and trauma*, 14(5), 364-388.
- Reisoglu, S., & Yazici, H. (2017). The Role of University Students' Five Factor Personality Traits, Humor Styles, and Emotional Intelligence on Their Interpretation of Subjective Well-Being. *Tarih Kultur ve Sanat Arastirmaları Dergisi-Journal Of History Culture And Art Research*, 6(4).
- Somer, O., Korkmaz, M., & Tatar, A. (2002). Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin Geliştirilmesi-I: Ölçek ve Alt Ölçeklerin Oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33.
- Tedeschi, R. G., Park, C. L., & Calhoun, L. G. (1998). Posttraumatic growth: Conceptual issues. *Posttraumatic growth: Positive changes in the aftermath of crisis*, 11, 22.
- Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (2004). " Posttraumatic growth: conceptual foundations and empirical evidence". *Psychological inquiry*, 15(1), 1-18.
- Top, E. G. (2021). *Covid 19 pandemisi sürecinde bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve kişilik özelliklerinin travma sonrası büyümeye etkileri* (Tez No. 690030) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Topçu, F. (2017). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde beş faktör kişilik özelliklerinin yordayıcı etkisinin incelenmesi* (Tez No. 4803859) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Uğur, A. & Sarı, T. (2022). Covid-19 salgın döneminde okul psikolojik danışmanlarında travma sonrası büyüme: Bilinçli farkındalık ve acının dönüştürücü gücünün rolü. *Humanistic Perspective*, 4(2), 227-248. <https://doi.org/10.47793/hp.1075810>

Uzunoglu, S. (2006). *Kişiliğin Deşifresi* (1. Baskı). Morpa Kültür Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

In this study, the concept of posttraumatic growth, which deals with trauma from a positive psychology perspective, and personality traits, which are thought to be predictors, are emphasized. The person has personality traits are thought to be an important factor in coping with trauma. In the February 6 earthquake in Turkey last year, a total of eleven provinces were severely damaged and the whole society was directly or indirectly affected and traumatized by this process. It can be assumed that each individual was affected in different ways by this social trauma as a result of the Kahramanmaraş-based earthquakes. Although there are many factors that create this difference, it can be said that personality traits have an important place among them. While this catastrophe had pathological consequences for some individuals, for others it was a second chance to live, that is, a transformative power. In line with this event, the predictive role of personality traits in posttraumatic growth gained importance and it was deemed necessary to investigate. While the dependent variable of this study is posttraumatic growth, the independent variable is personality traits. The purpose of the study is to examine the effect of personality traits on posttraumatic growth. In line with this purpose, the study aims to answer two questions. University students; Do personality traits predict posttraumatic growth?

Methodology

This study, which was organized to examine the relationship between personality traits of university students and posttraumatic growth, was designed in the relational survey model, which is one of the quantitative research methods. While determining the study group of the research, the criterion-based method, which is among the purposive and convenient sampling methods, is used. In this study, being a university student and being directly or indirectly exposed to the earthquake centered in Kahramanmaraş, which we naturally experience as a society, were taken as criteria. The study group of the research consists of 363 associate, undergraduate and graduate students who are continuing their education at Marmara University and who volunteered to participate in the research. Of the participants, 100 (27.5%) were male and 263 (72.5%) were female. Posttraumatic Growth Inventory and Adjective-Based Personality Test implemented as data collection tools in the study. In addition, demographic information of the participants was obtained with the "Personal Information Form" created by the researchers. For the research, Marmara University Institute of Educational Sciences Research and Publication Ethics Committee research consent has been obtained on December 15, 2023 with the number 12-21. The data of this study were obtained through data collection tools applied to undergraduate and graduate students at various grade levels studying at Marmara University in the 2023-2024 academic year. Before starting the application, the participants were informed about the research to be conducted. Then, the "Personal Information Form" was distributed and the participants' consent was obtained on a voluntary basis. In addition, in order to collect online data, the items of the scales were transferred to Google Form and the online data were collected face-to-face by sharing the link instantly. In addition, the data collection battery was printed and the data were collected face-to-face. In this study, the data obtained from the personal information form, posttraumatic

growth inventory and adjective-based personality test were analyzed using the SPSS 22. package program, and the margin of error was taken as .05. Before conducting the main analysis, preliminary studies were conducted to prepare the data for analysis. For this purpose, 23 data with extreme values in the 386 data collected were identified by looking at the box plot and these data were removed and analyzes were performed on 363 data. Subsequently, normality analysis was performed to determine whether the data collected with the Posttraumatic Growth Scale and the Adjective-Based Personality Test showed a normal distribution. Considering all the analyzes, the score distribution showed normal distribution characteristics.

Results and Suggestions

As a result of the analysis of the data of the research, multiply regression analysis was performed to determine whether personality traits significantly predict posttraumatic growth. Accordingly, when the results of the analysis were examined, it was seen that personality traits explained 16% of posttraumatic growth and extraversion and agreeableness were significant predictors of posttraumatic growth. Emotional instability, extraversion, openness to experience, agreeableness and conscientiousness personality traits significantly predicted the total score of posttraumatic growth. When the t scores were analyzed to check the significance of the regression coefficients, it was seen that Extraversion and agreeableness were positive and significant predictors, while Emotional Instability, Openness to Experience, Softness and Conscientiousness personality traits were not significant predictors.

Discussion

Based on the results of this study, it is seen that extraversion and agreeableness personality traits, predict posttraumatic growth in a statistically significant way. The results obtained in the study are largely consistent with the findings of previous studies (Akcan, 2018; Kinalı, 2020; Prati ve Pietrantonio, 2009; Tedeschi & Calhoun, 2004). While investigating posttraumatic growth, more comprehensive studies in which psychological resilience, optimism, subjective well-being and life satisfaction are added to the model as mediating variables will make the relationship between personality and posttraumatic growth more understandable. Personality traits have an important place in posttraumatic growth. In this respect, it may be recommended that school counselors should conduct psycho-educational activities for families, teachers and children to improve the personality traits of children and adolescents, especially extraversion and agreeableness. This study was conducted on university students using convenience sampling technique. The fact that it was conducted with convenience sampling technique is a limitation of this study. In terms of generalizability of the research results, it may be recommended to conduct new studies with sample groups in different developmental periods and using sampling techniques that ensure generalizability.